

TOV JUNADI DO 1 GODINE

U svojem dugogodišnjem radu kao aktivni agronom-stočar (danas u mirovini) uvjerio sam se da su klima, zemljište i drugi čimbenici pogodni za sjetvu kukuruza, a osobito na mojem radnom području Sisačko-Moslavačke Posavine.

Po čemu je to područje poznato i zanimljivo za kukuruz kao ratarsku kuturu ?

Ako je u cijeloj Hrvatskoj palo malo oborina tijekom godine pa čak ako je bila sušna godina sa malo kiše ili snijega u Sisačko-Moslavačkoj Posavini kukuruz je davao i daje dobre prinose osobito domaći zuban, ali ni hibridni kukuruz nije stradao zbog manjka oborina.

Koristim priliku istaknuti da se mogu zapaziti u priličnom broju pokusne pločice većih površina i natpisi koji upozoravaju prolaznike i korisnike sijača kukuruza da se izvode na određenim površinama proizvodno-demonstracijski pokusi sa različitim sortama kukuruza za određene institute, proizvođače sjemena u svrhu iznalaženja onih sorata koje će davati najviše prinose i kukuruz sa najboljom hranjivom vrijednosti u Posavini.

Osim kukuruza Posavina je bogata livadama i livadnim sijenom što su elementi zbog kojih sam motiviran opisati tov junadi do prve godine kukuruzom i sijenom bez obzira na trenutno stanje na tržištu stoke jer u _____ tovova stoke, junadi najveća je troškovna stavka hrna pa u toj stavci treba tražiti što jeftiniju hranidbu da bude ekonomski opravdana i da tov bude uspješan.

Treba naglasiti da tov junadi do prve godine može biti različitog karaktera. Pitanje je naime da li mu je baza krepka krma tj. koncentrat ili kabasta krma (kukuruz).

Kako je jedan i drugi način tova prikladan za provedbu u praksi to se ovim napisom obrađuju imajući u vidu da imamo dobar prinos kukuruza i velike površine čak neiskorištenih livada i pašnjaka.

Tov s kukuruzom

Sa 5 mjeseci starosti telad ulazi u intenzivni tov. Podizanje koncentrata u obroku mora ići postupno. Praktično od 5.-6. mjeseca treba postići prehranu sa kukuruzom. To znači da na 100 kg težine treba od 6. mjeseca starosti davati oko 1,5 kg kukuruza dnevno u obroku.

Postupak prehrane u predtovu (5-6 mj.), a s obzirom na postizanje pune hranidbe s kukuruzom izgleda ovako:

	Težina grla (kg)	Kukuruzna dnevno (kg)	Kukuruzna na 100 kg žive vage
1. dan	170	1,5	0,8
10. dan	180	2,0	0,9
20. dan	190	2,5	1,3
30. dan	200	3,0	1,5

Navedni odnos kukuruza na 100 kg žive vage treba biti sve do završetka tova. U prvoj fazi tova tj. od 6-9 mjeseca treba voditi računa da u obroku bude oko 85 g probavljivih bjelančevina na jednu h.j.

Ukoliko to nije slučaj tada se uz kukuruz doda još 10-20 % sojine (ili neke druge) sačme. Na taj način skupa s kukuruzom iznosi bi dnevni obrok koncentrata oko 1,75 kg, na 100 kg težine tijela (na 1,5 kg kukuruza dolazi 1/4 kg sačme).

U vrijeme od 6-9 mj. daje se junadi u tovu relativno nešto više voluminoznih krmiva (neki daju po volji), dok se od 9-12 mj. smanjuje obrok sijena.

Evo o tome orijentacionih podataka:

Dob u mj.	6	7	8	9	10	11	12
Sijeno u kg	3	3,5	4,0	3,5	3	2,5	2,5

Iznešeni princip tova mlade junadi do 12 mj. daje mogućnost da se kroz 6-7 mj. tova poveća tjelesna težina za 220-250 kg. Za taj se prirast utroši oko:

Sijena (kg)	Kukuruz (kg)	Sačme (kg)
620	1200	120

Prema tome se utroši za 1 kg prirasta oko 5 kg kukuruza; 0,5 kg sačme, te 2,5-3 kg sijena.

Konačna težina godišnjaka kod muških grla iznosi 400-450 kg, a ženskih 350-400 kg.

Ovdje se iznosi još jedna II varijanta tova sa kukuruzom.

Spomenuti tov s kukuruzom traje u prosjeku oko 200 dana. On bi u prije navedenom slučaju bio stalno intenzivnog karaktera. Međutim ukoliko je kukuruz skup ili ga pak nema dovoljno, a obiluje s kvalitetnim voluminoznim krmivima, onda se može pristupiti i ovoj kombinaciji tova sa kukuruzom.

Period od 200 dana podijelimo u dvije faze, svaku po 100 dana. Za vrijeme prvih 100 dana tova daje se u većoj mjeri kvalitetna voluminozna krmiva (lucerne ili dobrog sijena po volji), te 1-2 kg kukuruza i oko 0,5 kg sačme uljarica.

U drugoj fazi tova (posljednjih 100 dana) daje se puni obrok kukuruza po principu kako je naprijed iznešeno, a smanjuje se obrok sijena.

Odmah treba naglasiti da ova varijanta ne daje ni priraste, a ni kvalitet mesa kao ona prva kod intenzivnog tova s punim obrokom kukuruza. Jasno je da je i rentabilitet tova nešto slabiji, nego u prvom slučaju.

No treba znati i to, da tržište u posljednje vrijeme ne traži uvijek izrazitu utovljenost mlade junadi. Ako se to uzme u obzir, onda će uz pravilan postupak i spomenuta druga varijanta tova zadovoljiti u specifičnim prilikama.

Nikola Jagačić dip.ing agr.